

Sociaal sekswerkers knokken tegen taboes

Met zijn film *Ada* opent Fabian Jansen deze week het gesprek over sekswerk met gehandicapten en bejaarden. 'Eigenlijk een bijzondere vorm van zorg', zegt Jenny Koenders uit IJlst.

Drie scènes uit de korte film *Ada*, met Birgit Welink in de titelrol.

KRISTEN VAN SANTEN

Ergens in Friesland woont een man met pedofiele gevoelens. Hij wil zijn seksualiteit op een 'gewone' manier beleven, is doodsbang dat hij 'de fout' in gaat met minderjarigen. Als dat zou gebeuren, wil hij niet meer leven. Een euthanasieverklaring ligt al klaar. Twee keer per maand komt er een sociaal sekswerker van de Stichting Alternatieve Relatiebemiddeling (SAR) bij hem langs.

In dat werkt. De pedofiele neigingen blijven achterwege. De gemeenten waarin de man woont, vergoedt de bezoeken en dat is een prachtig en humaan voorbeeld voor hoe het ook in de rest van Nederland zou moeten zijn, vindt coördinator Jenny Koenders uit IJlst. „Gemeenten mogen een eigen koers vazen, maar wat zou het mooi zijn als dit op rijksniveau wordt geregeld.”

De SAR werd in 1982 opgericht door gehandicapte bewoners van het Dorp in Arnhem. De stichting bemiddelt sindsdien tussen dienstverleners (of sociaal sekswerkers) en gehandicapten, bejaarden, mensen met autisme of psychiatrische stoornissen en biedt hen de kans hun seksualiteit te beleven. Soms leidt een TBS-kliniek voor een cliënt die in een resocialiseringstraject zit en dan speelt de SAR ook daarin een rol, onderhoudt nauw contact met psychiater en reclassering.

„Al deze mensen hebben ook gewoon behoefte aan seks en aan intimiteit. In het dagelijks leven worden

ze al veel aangeraakt, ze worden gewassen en aangekleed, maar het bijzondere intieme, seksuele contact is er vaak niet”, zegt Koenders die al tien jaar bij de SAR betrokken is. „Wij stellen de cliënt centraal, bieden hen volledige aandacht en zien dat dat ontzettend goed en belangrijk voor het algemeen welbevinden is.”

Zo er er de spastische man in Noord-Holland die maandelijks een mannelijke dienstverlener van de SAR op bezoek krijgt en daar wel bij

‘Ze worden wel veel aangeraakt, maar intiem contact is er niet’

vaart. „Zijn fysiotherapeut zegt na zo'n bezoek dat hij aan zijn spieren kan merken dat 'die jongen' weer langa is geweest.” De gemeente

waarin deze man woont, vergoedt de bezoeken. Seks is zo ontzettend goed voor mensen, weet Koenders. „Je hartslag gaat ervan omhoog, je voelt je gewaardeerd en serieus genomen.”

De SAR levert maatwerk en bemiddelt zowel voor homo- als voor heteroseksuelen. „Onze dienstverleners hebben allemaal het hart op de juiste plaats. Kijk, als je rijk wilt worden, moet je niet bij de SAR komen werken. Wij hanteren lage, niet-

marktconforme tarieven. Door gaans kost een escort 180 euro, wij vragen 110 euro, inclusief reiskosten. Om dit werk te kunnen doen, moet je stevig in je schoenen staan. Je ziet dat onze medewerkers vaak al veel hebben meegemaakt, de meesten zijn werkzaam in de zorg en hebben daar zelf gezien hoe groot de vraag is. Een enkele keer stapt er iemand van een regulier escortbureau naar ons over, omdat dit werk gewoon meer voldoening geeft. Het is echt belangrijk en ongelooflijk waardevol wat je doet.”

De SAR-dames en -heren moeten vier keer per jaar een uitgebreide SOA-test ondergaan en mogen niet meer geld vragen dan het afgesproken bedrag, ook moeten ze afspraken niet te vaak afzeggen („Mensen met autisme kunnen daar ontzettend van slag van raken”). Ze komen bij de mensen aan huis of bezoeken ze in de instelling, soms in een hotel. Dat biedt de klanten veel zekerheid, en veiligheid.

Koenders vertelt over een man van 87 jaar oud, ergens in Friesland, die een escort uit Leeuwarden had besteld. Toen die binnen was, nam ze eerst het geld in ontvangst en zei toen dat ze de condooms nog in haar auto had liggen. Weg was ze. „Deze dingen gebeuren vaker en zijn bij deze kwetsbare groep extra schrijnend. Bij ons heeft die meneer zekerheid dat het goed komt en betaalt hij nog minder ook.”

Ze is ongelooflijk gedreven, gaf haar baan als jurist op om de SAR te leiden. „Mijn leven gaat niet over mij. Mijn leven gaat over dienstbaar zijn aan de ander. Mijn geloof? Naastenliefde. En dat moet je uitdragen.”

Er bestaat nog veel schaamte rondom het thema, merkt ze. „De SAR knokt al 39 jaar tegen een taboe. Betaalde seks voor gehandicapten is eigenlijk een bijzondere vorm van zorg. We doen alsof we in Nederland zo ruimdenkend zijn als het over seks gaat, maar we zijn omringd door schaamte.”

Koenders is blij dat er nu een film is die het onderwerp aan de orde stelt. Ze werkte er aan mee en sprak uitvoerig met de makers. Misschien, heel misschien, verandert er iets. „In België is het beter geregeld dan hier: daar ontvangen gehandicapten een vergoeding om een alternatieve seksuele relatie te onderhouden en zijn er vijf landelijke coördinatoren die hiertin bemiddelen. Zij hebben een betaalde baan. Hier moet ik het in mijn eentje doen.” **pagina 25**